

BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2008. július 7.)

az ausztriai villamosenergia-termelésnek a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai ágazatban működő ajánlatkérők beszerzési eljárásainak összehangolásáról szóló 2004/17/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alkalmazása alóli mentesítéséről

(az értesítés a C(2008) 3382. számú dokumentummal történt)

(Csak a német nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2008/585/EK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

(2) Az Osztrák Köztársaság által benyújtott kérelem villamosenergia-termelésre vonatkozik.

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai ágazatban működő ajánlatkérők beszerzési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/17/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽¹⁾ és különösen annak 30. cikke (4) és (6) bekezdésére,

(3) A kérelem mellé csatolták a független nemzeti hatóság, az E-Control (Energie-Control GmbH, az osztrák villamosenergia- és földgázpiac szabályozó hatósága) levelét, amely arra a kijelentésre korlátozódik, hogy „... nincs kifogás a villamosenergia-termelés területén a közbeszerzési jogszabály alkalmazása alóli mentesítés ellen.”

tekintettel az Osztrák Köztársaság által 2008. január 10-én e-mailben benyújtott kérelemre,

II. JOGI KERET

a közbeszerzési tanácsadó bizottsággal folytatott konzultációt követően,

(4) A 2004/17/EK irányelv 30. cikke előírja, hogy az irányelvben említett bármely tevékenység folytatására irányuló szerződések nem tarthatnak ezen irányelv hatálya alá, ha abban a tagállamban, ahol a szerződést teljesítik, a tevékenység közvetlen módon ki van téve a versenynek olyan piacokon, amelyekre a belépés nem korlátozott. A versenynek való közvetlen kitettséget objektív szempontok alapján kell értékelni, figyelembe véve az érintett ágazat egyedi jellemzőit. A piaci belépés akkor minősül szabadnak, ha a tagállam végrehajtotta és alkalmazta az adott ágazatot vagy annak egy részét megnyitó, megfelelő közösségi jogszabályokat. E jogszabályokat a 2004/17/EK irányelv XI. melléklete tartalmazza, amely irányelv a villamosenergia-ágazat tekintetében a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló, 1996. december 19-i 96/92/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽²⁾ hivatkozik. A 96/92/EK irányelv helyébe a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 96/92/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. június 26-i 2003/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽³⁾ lépett, amely még nyitottabbá teszi a piacot.

mivel:

I. TÉNYEK

(1) 2008. január 10-én Ausztria a 2004/17/EK irányelv 30. cikkének (4) bekezdése szerinti kérelmet küldött e-mailben a Bizottságnak. A Bizottság 2008. február 4-én e-mailben további tájékoztatást kért, amit az osztrák hatóságok az eredeti határidő meghosszabbítását követően, 2008. február 29-én e-mailben meg is adtak.

⁽¹⁾ HL L 134., 2004.4.30., 1. o. A legutóbb a 213/2008/EK bizottsági rendelettel (HL L 74., 2008.3.15., 1. o.) módosított irányelv.

⁽²⁾ HL L 27., 1997.1.30., 20. o.

⁽³⁾ HL L 176., 2003.7.15., 37. o. A legutóbb a 2008/3/EK irányelvvel (HL L 17., 2008.1.22., 6. o.) módosított irányelv.

(5) Ausztria nemcsak a 96/92/EK irányelvet, hanem a 2003/54/EK irányelvet is végrehajtotta és alkalmazta, jogi és funkcionális szétválasztást valósítva meg az átviteli és az elosztó rendszerek esetében a legkisebb vállalatok kivételével, amelyek mentesülnek a funkcionális szétválasztás követelménye alól. Ebből következően – és a 30. cikk (3) bekezdésének első albekezdésével összhangban – a piacra való belépés nem tekinthető korlátozottnak.

(6) A versenynek való közvetlen kitétséget több mutató alapján kell értékelni, amelyek közül önmagában egyik sem döntő. A határozat által érintett piacokra vonatkozó egyik fontos paraméter az adott piac meghatározó szereplőinek piaci részesedése. További ismérv a piacok összefonódásának szintje. Az érintett piacok sajátosságaira tekintettel egyéb kritériumokat is figyelembe kell venni, úgymint a kiegyenlítő piac működését, az árversenyt és a fogyasztók szolgáltatóváltásának arányát.

(7) Ez a határozat nem sérti a versenyszabályok alkalmazását.

III. ÉRTÉKELÉS

(8) Az Ausztria által benyújtott kérelem osztrák villamosenergia-termelésre vonatkozik.

(9) Ausztria három egyensúlyozási övezetre osztódik fel; egyikükben belső szűk keresztmetszet tapasztalható (az APG-egyensúlyozási övezetben az úgynevezett „Steirmarkleitung” által összekötött Bécs és Graz területeken szűk keresztmetszet léphet fel). Felmerülhet ezért a kérdés, hogy a földrajzi piac nem kisebb-e a nemzeti piacnál⁽¹⁾. A rendelkezésre álló információk alapján azonban ezeknek a szűk keresztmetszeteknek a következményeit a legtöbb esetben technikai intézkedésekkel megoldják, például fázisváltókat alkalmaznak az átviteli kapacitás szabályozására. Néhány esetben a hálózat stabilizálásához szükséges lehet további erőművek bevonása. Ha a szűk keresztmetszetek miatt az észak-ausztriai termelőknek csökkenteniük kell termelési kapacitásukat, ami az osztrák hatóságok szerint csak nagyon ritkán fordul elő, kártérítést kapnak a hálózatüzemeltetőtől. Ezenkívül nincs szűk keresztmetszet sem ezen egyensúlyozási övezet és a másik két osztrák egyensúlyozási övezet között, sem az APG-egyensúlyozási övezet és

Németország között. Az energiaellátás és a verseny szempontjából a rendelkezésre álló információk alapján a belső szűk keresztmetszetek következményei nem jelentősek. Mivel a Németországgal közös csatlakozási pontokon nincs szűk keresztmetszet, felvetődött a kérdés, hogy létezik-e e két országot lefedő földrajzi piac, de a Bizottság megállapítása szerint ez az eset nem áll fenn⁽²⁾. Következésképpen az Osztrák Köztársaság területét kell a 2004/17/EK irányelv 30. cikkének (1) bekezdésében meghatározott feltételek értékelése céljából az érintett piacot alkotó területnek tekinteni, bár nem tekinthető a környező országoktól elszigeteltnek.

(10) A Bizottság közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek: A belső gáz- és villamosenergia-piac létrehozása terén elért haladásról szóló jelentés⁽³⁾ (a továbbiakban: a 2005-ös jelentés) megállapította, hogy „sok nemzeti piac az ipar nagyfokú koncentrációját mutatja, ami gátolja a hatékony verseny kifejlődését”⁽⁴⁾. Következésképpen a villamosenergia-termelés tekintetében a „nemzeti piacokon folyó verseny egyik fokmérője a három legnagyobb termelő [...] teljes piaci részesedése”⁽⁵⁾. A 2008. április 15-i bizottsági személyzeti munkadokumentum (SEC(2008)460)⁽⁶⁾ szerint 2006-ban a három legnagyobb termelő részesedése 52,2%. Ausztriának azonban jelentős villamosenergia-exportja és -importja van, 2005-ben ez több mint 17 500 GWh exportot és 20 000 GWh feletti importot jelentett. Így Ausztria nettó importőr és a behozott villamos energia a teljes szükségletének⁽⁷⁾ körülbelül egynegyedét⁽⁸⁾ tette ki, különösen az alapterhelést biztosító áram esetében. A vezető osztrák termelők árazási magatartását ezért bizonyos mértékben korlátozza az osztrák területen kívülről származó villamosenergia-import, és ennek eredményeképp az osztrák területen belül a villamosenergia-ágazatban végrehajtott beruházásoknál figyelembe veszik a környező országok, különösen Németország termelőit is. Ezeket a tényezőket tehát a villamosenergia-termelés vonatkozásában a versenynek való bizonyos mértékű közvetlen kitétség mutatójaként kell értékelni.

(11) Ezenkívül további mutatóként kell kezelni a kiegyenlítő piacok működését is, még ha csak kis részét is képviselik a valamely tagállamban termelt és/vagy fogyasztott villamos energia teljes mennyiségének. Valójában minden olyan piaci résztvevő, akinek nehézségbe ütközik termelési portfólióját megrendelőjének arculatához igazítani,

⁽²⁾ Lásd Zárójelentés, B. melléklet, A2. 7) pont.

⁽³⁾ COM(2005) 568 végleges, 2005.11.15.

⁽⁴⁾ 2005-ös jelentés, 2. o.

⁽⁵⁾ Vö. 2005-ös jelentés, 7. o.

⁽⁶⁾ A Bizottság személyzeti munkadokumentuma: Kísérő dokumentum a belső gáz- és villamosenergia-piac létrehozása terén elért haladásról szóló jelentéshez, COM(2008)192 végleges, 2008.4.15., 6. táblázat „Nagykereskedelmi piaci pozíció 2006”, 12. o.

⁽⁷⁾ Azaz a belső fogyasztáshoz és az exporthoz szükséges villamos energia mennyisége.

⁽⁸⁾ 23,5 % az osztrák hatóságok tájékoztatása alapján.

⁽¹⁾ Lásd COM(2006) 851 végleges, 2007.1.10. A Bizottság közleménye: Vizsgálat az 1/2003/EK rendelet 17. cikke értelmében az európai gáz- és villamosenergia-ágazatról, a továbbiakban: „Zárójelentés”, B. melléklet, A1. 2) pont.

a kiegyenlítő energia átviteli rendszerüzemeltetők által meghatározott eladási ára és a túltermelés e piaci résztvevő által kifizetett visszavásárlási ára közötti különbség miatt költségekkel számolhat. Ezeket az árakat a szabályozó hatóság közvetlenül kiróhatja az átviteli rendszerüzemeltetőkre; illetve olyan piaci alapú mechanizmus által rögzülhetnek, amelynek keretében az árakat a termelősüket felfelé vagy lefelé szabályozni kívánó egyéb termelők ajánlatai határozzák meg [...]. A kisebb piaci szereplők számára a legnagyobb nehézséget az átviteli rendszerüzemeltetőkötől való felvásárlási ár és az eladási ár közötti számottevő különbség kockázata jelenti. Ez több tagállamban is előfordul, és várhatóan hátrányosan érinti a verseny alakulását. A nagy árkülönbség azt is jelentheti, hogy a csupán egy-két ipari termelő által uralt kiegyenlítő piacon nem kielégítő a verseny szintje⁽¹⁾. Az osztrák kiegyenlítő piac és főbb jellemzői – különösen a piacialapú árképzés és az átviteli rendszerüzemeltetőkötől vásárolt energia vételi árának és az eladási árának az alacsony különbözete⁽²⁾ – alapján további olyan mutatóknak tekintendő, amely szerint a villamosenergia-termelés a versenynek közvetlenül ki van téve.

- (12) Tekintettel az érintett termék (a villamos energia) jellemzőire és az egyenértékű kiváltó termékek vagy szolgáltatások hiányára, a villamosenergia-piacokon fennálló versenyhelyzet értékelése során az árverseny és az árképzés egyre döntőbb jelentőséggel bír. A nagy ipari (vég)felhasználók tekintetében, akik minden valószínűség szerint közvetlenül – az egyben termelő – szolgáltatótól szerzik be a villamos energiát, a szolgáltatót váltó fogyasztók száma az árverseny természetes fokmérője, és mint ilyen, közvetve „a verseny hatékonyságának természetes jelzője. Ha kevés fogyasztó vált, valószínűleg gond van a piac működésével, még ha a történelmi szolgáltatóval folytatandó újratárgyalás lehetőségéből eredő hasznokat nem is lenne szabad figyelmen kívül hagyni”⁽³⁾. Emellett a szabályozott végfelhasználói árak meglete döntő szerepet játszik a fogyasztói magatartás alakulásában [...]. Noha átmeneti időszakokban indokolt a szabályozók fenntartása, alkalmazásuk egyre nagyobb mértékű torzuláshoz vezethet a beruházási igény jelentkezésével⁽⁴⁾.
- (13) A legújabb rendelkezésre álló információk alapján Ausztriában a nagy és a nagyon nagy ipari fogyasztók körében

a váltási arány 41,5 %⁽⁵⁾. Ehhez hozzájárul, hogy Ausztriában nem a végfelhasználók szabályozzák az árakat⁽⁶⁾, hanem maguk a gazdasági szereplők, és nincs szükség egyetlen felügyeleti szerv jóváhagyására sem az árérvényesítéshez. Az ausztriai helyzet a nagy és nagyon nagy ipari (vég)felhasználók szolgáltatóváltása és a végfelhasználói árak szabályozása tekintetében ezért kielégítő, és a versenynek való közvetlen kitettség mutatójának tekintendő.

IV. VÉGKÖVETKEZTETÉSEK

- (14) Tekintettel a (9)–(13) preambulumbekzdésben tárgyalt tényezőkre, a 2004/17/EK irányelv 30. cikkének (1) bekezdésében rögzített, a versenynek való közvetlen kitettségre vonatkozó feltételt teljesítettnek kell tekinteni a villamos energia ausztriai termelésére vonatkozóan.
- (15) Mivel a piachoz való korlátlan hozzáférés feltétele teljesítettnek tekinthető, a 2004/17/EK irányelv nem alkalmazandó abban az esetben, ha az ajánlatkérők ausztriai villamosenergia-termelésre nyújtanak megbízást, illetve ha ezen tevékenységek Ausztrián belüli folytatására írnak ki tervpályázatot.
- (16) E határozat alapja a 2008. január és február között fennálló jogi és ténybeli helyzet, amely az Osztrák Köztársaság által benyújtott információk, a 2005-ös jelentés és annak technikai melléklete, a 2007-es közlemény, a 2007-es munkadokumentum, valamint a Zárójelentés alapján nyert megállapítást. E határozat felülvizsgálható, amennyiben a jogi vagy ténybeli helyzetben beálló jelentős változások miatt a 2004/17/EK irányelv 30. cikke (1) bekezdésének alkalmazhatóságára vonatkozó feltételek nem teljesülnek,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A 2004/17/EK irányelv nem vonatkozik az ajánlatkérő felek által odaítélt és Ausztriában villamosenergia-termelésre feljogosító szerződésekre.

⁽¹⁾ A Bizottság személyzeti munkadokumentuma, a 2005-ös jelentés technikai melléklete, SEC(2005) 1448, a továbbiakban: a technikai melléklet, 67–68. oldal.

⁽²⁾ A Zárójelentés 993. bekezdésében az 52. táblázat alapján az osztrák kiegyenlítő piac 27-es árkülönbözettel működik, amellyel az EU kiegyenlítő piacain alkalmazott 0–79 közötti különbözetekeket tekintve az alsóbb szinthez tartozik. Ez az elemzés a kiegyenlítő piac működésének a villamosenergia-termelésre gyakorolt hatását vizsgálja, és nem a verseny mértékét magán a kiegyenlítő piacon belül. Ebben az összefüggésben tehát lényegtelen, hogy az alacsony árkülönbözetet a verseny vagy a szabályozó által meghatározott felső árkorlát okozza; nincs jelentősége a kiegyenlítő piacon mutatkozó magas koncentrációnak sem.

⁽³⁾ 2005-ös jelentés, 9. o.

⁽⁴⁾ Technikai melléklet, 17. o.

⁽⁵⁾ Lásd az „Austria – Internal Market Fact Sheet” (Ausztria – belső piaci tájékoztató) című, a http://ec.europa.eu/energy/energy_policy/doc/factsheets/market/market_at_en.pdf oldalon közzétett dokumentumot, amely az Energie-Control GmbH, 2007 adatait használja fel.

⁽⁶⁾ Technikai melléklet, 107. o.

2. cikk

Ennek a határozatnak az Osztrák Köztársaság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2008. július 7-én.

a Bizottság részéről

Charlie McCREEVY

a Bizottság tagja
